

Styrande dokument

Dokumenttyp Föreskrift	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2019-12-12	§ 196
Dokumentansvarig Ekonomi- och planeringschef/Jonas Almgren			
Gäller för Avgiftshandläggning		Senast reviderad ÅÅÅÅ-MM-DD	

Föreskrift om avgifter för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Inledning

Insatser enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS, är i princip avgiftsfria. Enda undantagen fastställs i:

- 18-20 §§ LSS och
- 5-6 §§ förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I anslutning till en insats har kommunen möjlighet att ta ut skäliga avgifter för bostad, mat, resor, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter.

Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnader, kommunen ska även se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. Den enskilde ska ha kvar tillräckligt med pengar för till exempel mat, kläder, tandvård, fritid och semester. Enligt § 20 LSS är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens omkostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna.

Lagrum

- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)
- Föräldrabalk (1949:381)
- Socialförsäkringsbalk (2010:110)
- Förordningen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:1090)

Syfte och mål

Riktlinjens syfte och mål är att beskriva avgiftshandläggningen för insatser enligt LSS. Genom att avgiftsprocessen förtydligas och dokumenteras höjs rättssäkerheten för den enskilde samt likställighetsprincipen enligt kommunallagen 3 kap 2 § bejakas.

Innehållsförteckning

1.	Huvudprinciperna i avgiftssystemet	3
1.1	Av vem får avgift tas ut?	3
1.2	Förbehåll om tillräckliga medel.....	3
1.3	Matkostnader.....	3
1.4	Beslut om avgift	4
2.	Kommunens avgifter och ersättningar vid insats enligt LSS	4
2.1	Personlig assistans.....	4
2.2	Ledsagarservice	4
2.3	Kontaktperson	5
2.4	Avlösarservice	5
2.5	Korttidsvistelse i korttidshem, stödfamilj eller på läger	5
2.6	Korttidstillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år	5
2.7	Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar	5
2.7.1	Barn och ungdom under 18 år.....	5
2.7.2	Ungdom över 18 år	6
2.7.3	Ungdom över 18 år utan egen inkomst.....	6
2.7.4	Ungdom över 18 år med egen inkomst.....	6
2.8	Bostad med särskild service för vuxna	7
2.9	Daglig verksamhet	7
3.	Övrigt.....	7
3.1	Resor.....	7
3.2	Restaurangbesök etc.	7
3.3	Entrébiljetter m.m.....	7

1. Huvudprinciperna i avgiftssystemet

1.1 Av vem får avgift tas ut?

Kommunen får ta ut avgift av den som har:

- hel allmän ålderspension,
- hel sjukersättning,
- hel aktivitetsersättning eller,
- annan inkomst av motsvarande storlek.

Annan inkomst av motsvarande storlek kan exempelvis vara arbetsinkomst, sjukpenning eller kapitalinkomster. Det kan också vara en kombination av olika slags inkomster som sammantaget är av den storlek som ovan angetts (19 § LSS).

Kommunen får ta ut en ersättning av föräldrar till barn under 18 år när deras barn får vård i ett annat hem än det egna med stöd av 20 § LSS.

Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år enligt 7 kap 1 § FB.

Enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet ett annat hem än det egna jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem. Dessa kostnader ska bidra till att täcka utgifter för mat och förbrukningsartiklar, såsom tvätt- rengöringsmedel, toalettpapper och dylikt. Föräldrarnas ersättningskyldighet bestäms efter samma grunder som återbetalningsskyldighet enligt reglerna om underhållsstöd i 18 kap. socialförsäkringsbalken.

1.2 Förbehåll om tillräckliga medel

Den enskilde ska genom LSS-insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS). Hänsyn måste tas till att det ska finnas tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle och behov som mat, kläder, dagliga resor, fritidssysselsättning, tandvård och läkarvård (19 § LSS).

Vid bedömningen av den enskildes personliga behov ska även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt. (6 § förordning om stöd och service till vissa funktionshindrade).

På begäran av den enskilde, tas hänsyn till personens betalningsförmåga som då ställs i relation, dels till det nationellt framtagna minimibeloppet för levnadsomkostnader, dels till Konsumentverkets beräkningar av skäligen kostnader. LSS innehåller i övrigt inga bestämmelser om jämkning eller eftergift av avgifter.

Bostadstillägg och bostadsbidrag utbetalas av Försäkringskassan efter prövning av densamma.

1.3 Matkostnader

Konsumentverkets beräkningar av skäligen kostnader, som rekommenderas av Socialstyrelsen att användas för beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen, har använts som riktlinje när beloppen för avgifter och ersättningar till kommunen tagits fram.

Konsumentverkets kostnader är livsmedelskostnader som bygger på en matsedel för fyra veckor som uppfyller Livsmedelsverkets näringsrekommendationer för olika personkategorier. I kostnaderna ingår även en liten mängd mellanmål i form av fika m.m. Eventuella merkostnader för livsmedel etc. vid storhelger och andra högtider ingår inte. Eftersom beloppen utgör en viss procentenhet av prisbasbeloppet, kommer de i fortsättningen, varje år, indexregleras utifrån prisbasbeloppet (pbb).

Avgiften regleras utifrån åldersgrupperna:

- 0-11 år (2,5 % av pbb/30)
- 12-15 år (4 % av pbb/30)
- 16 år och äldre (5 % av pbb/30)

Dessa baseras på ett genomsnitt för respektive åldersgrupp. Kostnader fördelas även utifrån olika måltidstyper, där fördelning sker efter Socialstyrelsens rekommendation enligt följande:

- Frukost 20 %
- Lunch 30 %
- Mellanmål 10 %
- Middag 40 % (Middag är likvärdig med huvudmål, i de fall lunchen är dagens huvudmål beräknas det med middagens värde.)

Avgift för mat gäller inte när den enskilde inhandlar och betalar maten själv.

1.4 Beslut om avgift

Avgift för enskild ska alltid fastställas genom ett formellt avgiftsbeslut, där följande fastslås:

- Avgiftsunderlag (inkomst)
- Förbehållsbelopp
- Avgiftsutrymme
- Avgift

2. Kommunens avgifter och ersättningar vid insats enligt LSS

2.1 Personlig assistans

Insatsen personlig assistans 9 § 2 LSS är kostnadsfritt för den enskilde.

Av den som har beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (SFB) av Försäkringskassan får kommunen ta ut avgift för personlig assistans (18 § LSS).

Avgiften får inte vara högre än den assistansersättning som beviljats av Försäkringskassan. Försäkringskassan kan besluta att betala ut ersättningen direkt till kommunen (51 kap. 17 § SFB).

2.2 Ledsagarservice

Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS är avgiftsfritt för den enskilde.

Omkostnader för ledsagare utges enligt separat rutin för sådana kostnader som är nödvändiga för att insatsen ska kunna utföras, så som exempelvis entréavgifter eller resor med kollektivtrafik (dock ej för resor till och från arbetet).

2.3 Kontaktperson

Vid utförande av aktiviteter i samband med insatsen kontaktperson enligt 9 § 4 LSS står den enskilde för sina egna omkostnader.

Arvodes- och omkostnadsersättning till kontaktperson grundas på en individuell bedömning utifrån uppdragets art och omfattning och utges enligt separat rutin och i enlighet med SKLs rekommendationer (cirkulär angående ersättning till kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS, publiceras årligen i december).

2.4 Avlösarservice

Avlösarservice enligt 9 § 5 LSS är avgiftsfri. Omkostnader för avlösare utges ej av kommunen.

2.5 Korttidsvistelse i korttidshem, stödfamilj eller på läger

Vid insats i form av korttidshem, stödfamilj eller läger enligt 9 § 6 p LSS, tas en avgift ut för mat. Resor till och från korttidsvistelsen betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren.

Om insatsen köps av en annan kommun/vårdgivare ska måltidsavgiften motsvara dennes gällande måltidstaxa, dock aldrig högre än vid korttidsvistelse inom kommunens egen regi.

Avgift för mat i samband med insatsen beskrivs under ”1.3 Matkostnader”.

Omkostnads- och arvodesersättning till kontaktfamilj/stödfamilj vid korttidsvistelse grundas på en individuell bedömning utifrån uppdragets art och omfattning och utges enligt separat rutin och i enlighet med SKLs rekommendationer (cirkulär angående ersättning till kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS, publiceras årligen i december).

2.6 Korttidstillsyn utanför det egna hemmet för skolungdom över 12 år

Insatsen verkställs av barn- och utbildningsförvaltningen i Nässjö kommun.

2.7 Familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar

2.7.1 Barn och ungdom under 18 år

För barn och ungdomar under 18 år som på heltid bor i familjehem eller bostad med särskild service enligt 9 § 8 p LSS, beräknas ersättningen till kommunen utifrån föräldrarnas ersättningskyldighet och reglernas i 6 kap. 2-4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937). Enligt kap 6 § 4 socialtjänstförordningen, får det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får inte överstiga för vad som för varje tid motsvarar underhållsstödet enligt kap 18 § 20, socialförsäkringsbalken (2010:110).

Bestämmelsen innebär att kommunen ska göra individuella beräkningar och skälighetsbedömningar av respektive förälders betalningsförmåga. För var och en av vårdnadshavarna ska fastställas ett belopp som de ska betala till kommunen. Beräkningen utgår från respektive vårdnadshavares inkomst och antalet barn de är försörjningsskyldiga för. Beräkningen kan därför leda till att föräldrarna ska betala olika belopp. I avgiften ingår samtliga kostnader för barnet utom kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Avgiften tas ut per månad med avräkning med 1/30 per dag för de dagar barnet vistats hemma.

Vårdnadshavare behåller barnbidraget och svarar för sitt barns kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Resor till och från bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren. Avgiften räknas årligen om efter konsumentverkets beräkningar.

Om insatsen köps av en annan kommun ska måltidsavgiften motsvara gällande måltidstaxa i den kommunen där insatsen bedrivs.

Avgift för mat i samband med insatsen beskrivs under ”1.3 Matkostnader”.

2.7.2 Ungdom över 18 år

När den unge fyllt 18 år upphör föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen. Föräldrarna har istället en direkt underhållsskyldighet enligt föräldrabalken gentemot den unge, för dennes omkostnader om han eller hon fortfarande går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år.

Ungdomar som inte längre går i skolan när de fyller 18 år betraktas som vuxna, varvid föräldrarnas underhållsskyldighet upphör.

Avgift för mat i samband med insatsen beskrivs under ”1.3 Matkostnader”.

2.7.3 Ungdom över 18 år utan egen inkomst

Av ungdomar som fyllt 18 år och inte har egna inkomster och bor i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 p LSS, tar kommunen ut en avgift för mat.

Avgift för mat i samband med insatsen beskrivs under ”1.3 Matkostnader”.

2.7.4 Ungdom över 18 år med egen inkomst

Av ungdomar som fyllt 18 år och har egna inkomster och bor i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 p LSS, tar kommunen ut en hyra för den faktiska boendekostnaden och avgift för mat.

Avgiften för boendet tas ut per månad (30 dagar) och i enlighet med bestämmelserna enligt 8 kap 5 § SoL, gällande den enskildes kostnad för bostad i särskilt boende. Från och med den 1 juli 2016 får den enskildes kostnad för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet. Vid köpt plats tas avgift ut för den faktiska boendekostnaden, dock aldrig högre än avgiften för boendepå plats inom kommunens egen regi enligt ovan. Den del av kostnaden som avser bostadskostnaden måste då specificeras från annan kommun/vårdgivare så att det klart framgår hur stor den är.

Avgift för mat i samband med insatsen beskrivs under ”1.3 Matkostnader”.

2.8 Bostad med särskild service för vuxna

Vuxna personer som har fyllt 18 år och bor i bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 p LSS har eget hyresavtal och betalar direkt till hyresvärden (vilket kan vara både 1:a och 2:a handskontrakt).

Den enskilde betalar själv sina mat-/hushållskostnader samt övriga personliga omkostnader. Avgift för mat i samband med insatsen beskrivs under ”1.3 Matkostnader”.

2.9 Daglig verksamhet

Måltider inom daglig verksamhet hanteras inte av socialförvaltningen, utan ombesörjs av den enskilde själv.

3. Övrigt

3.1 Resor

För samtliga insatser gäller att den enskilde omsorgstagaren betalar sina resor själv.

Brukare med beslut om bostad med särskild service enligt 9 § 9 i form av gruppbofastad har möjlighet att, genom ett månadsabonnemang resa inom kommunen samt till närliggande kommuner, maximalt fem mil från bostaden.

För resor längre än beskrivet ovan, tillämpas kilometerkostnad som motsvarar färdtjänst.

3.2 Restaurangbesök etc.

Den enskilde betalar själv sina kostnader vid restaurangbesök eller café för att äta och fika etc. Vid lägervistelse regleras detta i ersättningen/avgiften till kommunen.

3.3 Entrébiljetter m.m.

Den enskilde betalar själv sina kostnader för entrébiljetter m.m. som uppstår vid fritids- och kulturaktiviteter.